

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs V. Vtrum Deus poſſit facere, quæ non fecit. art. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

stram sententiam. Non minus implicat contradictionem, attingere immediatè id, quod distat secundum durationem, quàm id quod distat secundum spatium: sed implicat contradictionem attingere immediatè id, quod distat secundum spatium, ut quaest. 8. art. 1. latè ostensum est, consonatque apertissimè Scriptura sacra, ex immediata Dei operatione probans praesentiam Dei secundum substantiam in omnibus rebus, ut ibidem ostensum est: ergo implicat contradictionem, Deum ex hoc puncto temporis praesente attingere, & invertere ea, quae praecesserunt, efficiendo, ut, quod ante mille annos fuit, non fuerit, aut efficiendo, ut, quod non fuit, fuerit.

Tertio, faciat Deus modò, ut Adam non fuerit. Tunc peto, vel postquam id fecit, scit se fecisse, vel non. Si des hoc secundum: ergo aliquid fecit, quod ignorat se fecisse. Si verò des primum: ergo postquam fecit, scit se fecisse, ut Adam, qui erat, non fuerit (hoc namque est, quod fecit) ergo postquam fecit, scit Adamum fuisse, antequam ipse faceret ut non fuerit, ac proinde postquam factum est, ut non fuerit, verum est fuisse: alioquin cognitio, quae Deus haberet, postquam fecit, ut non fuerit, esset falsa: fuit ergo, & non fuit, quod contradictionem implicat.

Quarto, si ad praeteritum esset potentia, licet in eo sensu certum esset euenturum id esse, quod promissum, aut reuelatum est à Deo, quòd persistente reuelatione & promissione omnino ita eueniret: simpliciter tamen non esset certum, eò quòd, subtractione reuelationis & promissionis iam factae, posset non euenire, ut reuelatum, promissumque erat: contrarium verò colligi videtur apertè ex illo Pauli ad Hebr. 6. *Ut per duas res immobiles (iururandum scilicet, & promissionem diuinam) quibus est impossibile mentiri Deum, firmissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem, quam sicut anchoram habemus animae totam, ac firmam.* Ex quibus verbis tale conficimus argumentum. Paulus eo loco certissimam habet hanc consequutionem: Deus nulla ratione potest mentiri: ergo, quòd reuelauit & promisit futurum, non potest non euenire: at si ad praeteritum esset potentia, consequutio illa esset nulla: quandoquidem sine vilo mendacio efficere posset Deus, ut id non eueniret, efficiendo, ut neque reuelauit, neque promiserit, aut iurauerit, quòd reuelauit, promisit, ac iurauit euenturum: sit ergo, ut testimonium Pauli praesupponat, ad praeteritum non esse potentiam. Et sanè, nisi ita dicamus, magna ex parte periclitatur certitudo promissionum, & reuelationum diuinarum, ut quaest. 14. artic. 13. disput. 15. ratione 4. latius deductum est. Neque rationes quas hoc loco confecimus minùs probant, non dari ad praeteritum potentiam in reuelationibus exterius factis, quarum veritas pendet ab euentu per arbitrium creatum liberè futuro, ut erant reuelationes, quòd Iudas proditurus esset Christum, quòd Petrus ter eum esset negaturus, & aliae similes, quae in ceteris rebus praeteritis. Quòd dico propter eos, qui, cum ad ceteras res praeteritas non concedant in Deo potentiam ad praeteritum, eam tamè concedunt, tum circa praescientiam, praedestinationem, reprobationem liberamque determinationem voluntatis diuinae: tum etiam circa eas reuelationes exterius factas, quae contingens quoduis futurum praedicunt: ea ratione ducti, quòd aliter nesciant contingentiam rerum, libertatemque arbitrij cum his omnibus conciliare: nos autem id satis impugnamus disputat. 15. citata.

Ad primum ergo argumentum contrariae opinionis, concessa maiore & minore, neganda est con-

Ad primum argumentum patris opposita.

A sequentia. Deus enim in seipso eandem potentiam habet modò, quam habuit ex aeternitate, nempe ut efficiat, quicquid contradictionem non implicat. Vnde sicut modò efficere non potest, ut Adamus, qui fuit, non fuerit: ita neque ex aeternitate efficere potuit, ut postquam esset, non fuerit. Quòd autem antequam fuerit, efficere potuerit, ut non esset in tempore, quo fuit, modò autem id efficere nò potest, ex eo est, quòd eo ipso, quòd fuit, hoc quòd dico, non fuisse in tempore quo fuit, sortitum est circumstantiam, per quam egressum est latitudinem infinitam obiecti omnipotentiae diuinae: quoniam, ratione existentiae iam in eo tempore acceptae, implicat contradictionem efficere modò, ut tunc non fuerit.

B Ad secundum neganda est consequutio. Ad probationem, concessa maiori & minori, neganda est consequentia. Ad illam verò probationem: alius Deus, & liberum arbitrium creatum efficere possent, ut scientia Dei esset falsa: neganda est consequentia: si enim, vel Deus, vel homo per suum arbitrium facturi essent, ut possunt, contrarium eius, quòd Deus scit futurum, non esset ea scientia in Deo ex aeternitate, sed esset scientia de contrario futuro: neque enim, quia Deus altitudine sui intellectus scit eo modo esse futurum, idè euenit eo modo: sed è contrario, quia eo modo erat euenturum, Deus id sciuit, sciturus contrarium, si contrarium, ut potest, esset euenturum. Quare ex eo, quòd per arbitrium diuinum, vel humanum possit esse contrarium, non sequitur, arbitrium diuinum, & humanum efficere posse, ut scientia illa sit falsa: quia, si euenturum esset, quòd potest, numquam Deus habuisset illam scientiam, ut quaest. 14. artic. 13. disputatione penultima latè explicatum est.

C Ad tertium, concessa antecedente, neganda est consequentia. Ad probationem, negandum est antecedens: si enim contrarium foret euenturum, ut potest, non praecessisset ea reuelatio, ut de praescientia in argumento praecedente dictum est.

D Ad quartum, concessa antecedente, neganda est consequentia. Licet enim esse praeteritum, quòd Adamo competit, sit quintum predicabile, conuenitque illi accidentariò & contingenter: postquam tamen affuit & transtulit, implicat ex hoc puncto temporis ab illo distante efficere, ut non affuerit, ut explicatum est.

E Ad quintum dicendum est, Augustinum loqui de futuro, nò quidem materialiter sumpto, sed formaliter secundum esse futurum: illud verò non minus implicat contradictionem non esse futurum, quàm album formaliter sumptum non esse album, aut quam praeteritum non esse praeteritum. At verò de praeterito materialiter sumpto, nempe de Adamo, dicimus implicare modò contradictionem, ut non fuerit: in quo latum est discrimen inter praeteritum & futurum.

ARTICVLVS V.

Utrum Deus possit facere, quae non fecit.

ONCLVSIO est affirmans, & de fide, ut constat: tum quia multa in Scripturis narrantur Deum potuisse facere, & non fecisse: tum etiam quia alius Deus non esset omnipotens, modis articulo tertio explicatis: contrarium verò docent Scripturae, ut ibidem ostensum est.

Circa errorem illorum, qui dicebant Deum ex ordine suae sapientiae & iustitiae ita hunc ordinem & cursum

G g 4

Potest Deus multa facere, quae non fecit.

cursum rerum condidisse, vt alium non potuerit condere, vt hoc loco refert, & impugnat D. Thom. animaduertendum est. Quamuis Deus nihil insipienter, stultève, nihilque quod non iustū, hoc est, bonum, & decens sit, facere possit, ideòque in eo sensu concedi possit, Deum agere ex necessitate sue sapientie, atque iustitie, quòd nihil insipienter, nihilque iniustum facere possit: attamen cum voluntas diuina nullum bonum infra diuinum necessariò velit: fit, vt nullum creatum bonum, eorum quæ sapienter & iustè voluit, voluerit necessariò. Fit præterea, vt infinita alia viderit posse à se fieri sapienter & iustè, quæ tamen pro sua libertate noluit facere. Quare ex ordine diuinæ sapientie nulla fuit orta necessitas, vt Deus, vel hunc ordinem rerum, vel hunc solùm efficeret.

Potentia ordinariam ab absoluta quo modo distinguit D. Thomas.

Diuis Thomas hoc loco in responsione ad primum distinguit potentiam Dei ordinariam ab absoluta, vt ordinaria sit comparatione effectuum, quos Deus deceptit facere, siue naturales sint, siue supernaturales, & siue fiant secundum ordinarias leges, quas Deus statuit, vt tam naturaliter, quam supernaturaliter aliqua fieret, vt iustificatio, &c. siue fiant supra leges ordinarias, vt suscitatio Lazari, & cætera miracula. Potentia verò absoluta sit comparatione effectuum, quos Deus non statuit facere. Iuxta hanc explicationem miracula omnia, quæ Deus fecit, sunt effectus potentie Dei ordinariæ: multa autem, quæ secundum cursum vniuersi, & communes leges esse poterant, tam per Dei potentiam circa iustificationem multorum, quam per potentiam causarum naturalium, & non erunt, pertinent ad potentiam Dei absolutam.

Quomodo frequentius solent distinguere.

Aliter solet etiam potentia Dei ordinaria distinguere ab absoluta, vt effectus omnes, qui secundum communes leges esse possunt, siue illi naturales sint, siue supernaturales, dicantur posse esse de potentia Dei ordinariæ: quo pacto iustificatio multorum, que non erit, dicitur possibilis de potentia Dei ordinariæ: effectus verò, qui vel fiunt, vel fieri possunt supra communes leges, dicantur esse posse, non quidem de potentia Dei ordinariæ, sed absoluta: quo pacto miracula omnia, quæ Deus fecit, sunt effectus potentie Dei absolute. Hæc posterior distinctio frequentior est inter Doctores, atque in communi vsu loquentium, quam prior.

eset ipsa, sed alia. Durandus in 1. dist. 44. q. 1. consentit cum D. Thoma in conclusione proposita, si intelligatur de substantiis: secus verò si sit sermo de iis accidentibus, quæ intendi, & remitti possunt. Nam vnumquodque eorum, inquit, potest Deus facere melius essentialiter, si illud inueniatur efficiat. Sententia tamen hæc nulla falcitur probabilitate: sicut enim latitudo extensionis, quæ corporeis substantiis & accidentibus conuenit, distincta est à latitudine essentiali: ita etiam latitudo intensiois à latitudine essentiali est distincta. Etenim quemadmodum in quaque parte extensionis aquæ, aut albedinis, reperitur tota latitudo perfectionis essentialis aquæ, aut albedinis: ita in vnaquaque parte intensiois albedinis reperitur tota latitudo perfectionis essentialis albedinis. Quòd fit, vt sicut aquam, aut albedinem esse maiorem extensiuè, non est esse meliorem essentialiter: ita albedinem esse maiorem intensiuè, non sit esse meliorem essentialiter.

Durandus sententia.

Reiicitur.

Secunda.

Secunda conclusio. Res à se factas potest Deus facere meliores quoad bonitatem accidentalem. Probat, quia potest eis addere plures & maiores perfectiones accidentarias, tam naturales quam supernaturales.

Tertia conclusio. Quacumque specie data, potest Deus in infinitum facere aliam, atque aliam, meliorem essentialiter. Probat, quia data quacumque specie quancumque perfectionis, sanè ex natura rei contradictionem non implicat dari aliam maioris perfectionis: cum ergo Deus sit omnipotens, hoc est, potens quicquid contradictionem non implicat, vt articulo tertio ostensum est, poterit eam efficere.

Tertia. Speciebus, atque aliis in infinitum perfectionem, vt possit Deus facere.

Contrarium affirmat Durandus in 1. dist. 42. quæst. 2. & quidam alij, quos Caietanus hoc loco, & Capreolus in 1. dist. 43. referunt. Consent namque, dari posse supremam quamdam speciem, quam Deus efficere non possit perfectiorem. Hæc tamen sententia parum tuta est. Cum enim species illa finita esset perfectionis, vt concedit Durandus, sanè ex natura rei contradictionem non implicat, dari perfectiorem: quare si Deus non posset perfectiorem efficere, non esset omnipotens: contra id quod Catholica fides docet. Argumenta Durandi & aliorum ex iis, quæ 3. Physicorum, dum de infinito esset sermo, diximus, facillè diluentur.

Contraria Durandi & aliorum sententia refellitur.

ARTICVLVS VI.

Utrum Deus possit meliora facere ea quæ fecit.

Prima conclusio. Non potest Deus rem quancumque meliorem facere quoad essentialiam.

PRIMA conclusio D. Thomæ est. Nullam rem particularem potest Deus facere meliorem quoad bonitatem essentialem, quam eam effecerit. Probat, quia essentia cuiusque rei consistit in indivisibili quo ad latitudinem perfectionis essentialis, ita vt si aliquid latitudinis perfectionis essentialis addatur aut subtrahatur, iam non maneat eadem res, sed alia: quare sicut Deus non potest facere quaternarium maiorem aut minorem, quam sit: quia eo ipso non esset quaternarius, sed alius numerus: ita non potest facere vnam rem meliorem quoad perfectionem essentialem, quam sit: quia eo ipso non

QUÆSTIO XXVI.

De diuina beatitudine.

BEATITUDO, in visione, amore, & fruitione Dei clarè visi est posita. Accidit verò beatitudini, quòd rationem habeat finis, aut præmij. Cum ergo Deus seipsum comprehendat, infinite diligit, seque ipso infinite fruatur: fit, vt infinite, summè, & per essentiam sit beatus, & vt in beatitudine ipsius omnis alia beatitudo, ac perfectio eminenter contineatur, ipseque sit beatitudo obiectiua beatorum omnium.

Atque hæc omnia docet D. Thomas tota hac quæstione. Longior de beatitudine disputatio ad alium locum spectat.

Deo Iesu Christo beatissimo, qui nos sua visione, amore, & fruitione sue passionis merito dignos velit efficere, sit honor & gloria.